

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorcij Malega lista. Naslov: Mali list, Trieste, cesta centro 87. — Urad: via Valdirivo 19/III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEV. 20 STOTINK.

NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L., četrst leta 8 L. — IZVEN ITALIJE celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrst leta 5 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POMESEČNE VESTI

CENA OČLASKOV IN JAV

Za 1. očlak
15 in 1 stopec
10% popusta, 10 kratni
kratni objav
objavi (od 1. do 50%)
50%
Vsička beseda v na-
vrjenem tisku; beseda so stotinki beseda; z
VELIKIM ČRKAMI 50 st. beseda. Pri stalnem
oglašanju primeren popust.

Mali koledar.

Petak, 20. julija: Marjeta. — Sobota, 21.: Prakseda; Danijel. — Nedelja, 22.: Marija Magdalena. — Ponedeljek, 23.: Apolinarij; Liberij. — Torek, 24.: Kristina; Roman. — Sreda, 25.: Jakob (Radoslav); Krištof. — Četrtek, 26.: Ana; Valent. — Petek, 27.: Natalija. — Sobota, 28.: Viktor (Zmagoslav); Nazarij.

MALE NOVICE.

Vročina-vihar-mraz.

Letošnja poletna vročina je prav huda in občutna. Namesto prijetnega in hladilnega dežja so imeli v Berlinu in v Varšavi strahovite viharje. Vihar je metal opeko s streh, pobjal šipe, razbil letalske hangarje (ute za aeroplane). V Varšavi je vihra izrušila kakik 500 dreves po vrtih in parkih. Na vsem Poljskem je bilo ubitih 27 oseb. Ko se je neurje poleglo, je zavladal oster hlad. V Berlinu je od 30° topota padla na 10°.

Tla se vnemajo.

Vsled strašne letošnje suše se kaj rado vname po gozdih in pašnikih. Vse polno vesti prihaja s Krasa in iz Istre o večjih in manjših požarih. Solnce, burja in ogenj so zdaj zavezniki, ki nas hočejo uničiti.

O strašni vročini.

poročajo z vseh strani. Dosegla je ponekod 37° v senci. Na Dunaju je bilo na Mohorjevo nedeljo 13 smrtnih slučajev radi vročine. Ljudje se hodijo kopati, kamor morejo, pri tem pa tudi povodni mož marsikaterega potegne v svoje globine.

General Sanna umrl.

V Rimu je umrl general Sanna, predsednik izvenrednega sodišča. Svoj čas je bil v Trstu kot poveljnik armadnega zbora.

Obregon ubit.

Zadnji smo pisali, da je bil za novega predsednika mehičanske republike izvoljen general Obregon. Nastopiti bi moral svojo službo 1. decembra in bi vladal 6 let. Dne 8. julija je bila njegova izvolitev slovesno razglasena. V torem 17. t. m. so mu prijatelji napravili v kraju Sant'Angelo blizu glavnega mesta Mehika slavnosten obed v hotelu. K obedu je prišel človek, ki je dejal, da je Juan Escapularios in da bo sliškal predsednika za časopise. Ko je prišel ugoden trenotek, je oddal pet strelov na Obregonu, da je ta namestu mrtev obležal.

Oglejski patriarhat.

Piccolo se zavzema za to, da li se obnovila čast starodavnih oglejskih patriarhov. Tak naslov naj bi dobil tržaški škof, ki bi moral seveda še prej postati nadškof. Nadškofijska čast bi se tako iz Gorice prenesla v Trst.

Za novo cesto skozi Čičarijo.

Pred kratkim so imeli gospodje sejo gospodarskega sveta pri tržaški prefekturi. Menili so se, da bi se morala napraviti čisto nova in posebna cesta iz Trsta na Reko. Cesta naj bi bila bolj ravna in bolj široka nego dosedanja. Izpeljali bi jo skozi Čičarijo. Predlog so poslali v Rim.

Nesreča ne počiva.

Blizu Livorna so se na kamjonu peljali oficiji in topničarji. Iznenada je počela guma in kamjon se je prekucnil v jarek. Smrtno se je ponesrečil polkovnik in več vojakov.

Nemški general v SHS.

V Jugoslavijo je prišel nemški general von Tauysen, da si jo ogleda. Ostal bo tam do novembra.

Ugodne vesti z daljnega severa.

Ruski parnik Krasin rešil ponesrečence.

V žaloigro na severnem tečaju so posigli oni teden nekateri veseli žarki bolj ugodnih novic. Najmenitejši dogodek zadnjega dejanja drame je rešitev Viljericove skupine po ruskem drobilecu ledu »Krasinu».

Viljeri je poveljeval skupini, ki je ostala po padcu »Italije» na ledu, med tem ko je zrakoplav sam brez kabine odletel še naprej. Pri ti skupini je bil Nobile, ki je pa že na varnem, kakor je našim bralecem znano. Za Nobilejem je prevzel poveljstvo Viglieri. Pri ti skupini se je neprostovoljno mudil Sved Lundborg, dokler ga niso rešili drugi Svedi. Skupina je bila v vedno večji nevarnosti. Julijska vročina ima tudi tam gori svojo moč. Led postaja vedno tanjši in ledena plošča vedno mahjša. Čeprav so tudi po Lundborgovi rešitvi zrakoplavi pridno krožili tam okoli, niso se več upali spuščati na led, da ga ne bi prebili in potopili cele karavane.

Krasin.

Ze pred mesecem dni smo izrekli na tem mestu mnenje, da je najbolj zanesljiva pomoč parnik-ledolomec. Dva taka so Rusi postali na pomoč. Od ene strani je vozil »Maligin» z letalom Babuškinom, okoli Svalbardov pa je oral ledeno njivo njegov večji tovariš »Krasin». Ta ladja se imenuje po znanem boljševiškem prvaku Krasinu. Zgrajena je bila l. 1909 ter se je takrat imenovala »Jermak». Težka je čez 10.000 ton (kakor Heluan ali Vienna v Trstu); dolga 93 m, široka 21 m. Ladja tare led na ta način, da se požene s prednjim koncem na vrh ledene ploskve, vijaki pa istočasno odvajajo vodni tok ispod napadene ploskve nazaj. Pod težo silne ladje so pretare baje tudi do 7 m debela ledena plast. Ko led poči, se začuje grozen trušč, kot da bi streljali najtežji topovi, in prednji konec ladje se vgrezne spet v vodo. Mornarji se morajo trdno držati ob takem prodiranju. Razume se, da pri takem delu pride parnik le počasi kam naprej; ako se prerije do čiste vode, tedaj seveda brzi dalje kakor druge ladje.

Dvojna rešitev.

Krasin je lomastil proti rdečemu šotoru, kjer je Viljerjeva skupina željno čakala rešitve. Med potjo pa je Krasinov letalec Čuhnovski odkril druge ljudi v enaki nevarnosti.

Znano je, da so se koj po nesreči 25. maja ločili od prvočne karavane trije

udeleženci: Sved Malmgreen ter Italijana Mariano in Zappi. Hoteli so sami peš došli na kak način kam do ljudi, pa niso imeli sreče in nič se ni vedelo zanje. To skupino je torej našel Čuhnovski. Brž je sporočil svoji ladji in vodja ruske ekspedicije, profesor Samoilovič, je ukazal kreniti najprej tem na pomoč. Našli so le oba Italijana, ki sta se nahajala na 15 m široki ledeni plošči. 20 m od plošče je parnik ustavlil in ruski pomorščaki so napravili most, po katerem so Mariana in Zappija spravili na krov. Bila sta vsa zdelana in sestradana, enemu so tudi noge premrle. Na parniku sta brž dobila zdravniško oskrbo in postrežbo, med tem pa je ladja plula naprej.

Lahko si mislimo, kakšno je bilo veselje, ko so ponesrečenci izpred rdečega šotorja opazili dim bližajočega se parnika ter slišali njegove žvižge. V četrtek 12. julija ob 9. zvečer je Krasin ustavlil in spet so Rusi nakladali rešence. V najslabšem stanju je bil Cecioni, ki ima noge polomljene; v nosilnici so ga nesli na ladjo. Tudi drugi so bili več ali manj zdelani od dolgotrajnega trpljenja. Ko so bili rešeni, so se od veselja onesvestili. Slednjič so Rusi naložili še potrdi Lundborgov aeroplana ter obrnili nazaj. »Krasinu« je zmanjkalo premoga in se mora vrnilti ponj v Adventni zaliv na Svalbardih, kjer so premogovniki.

Še ena rešitev.

S skandinavskim vodnikom Van Dongenom se je bil napotil ponesrečence iskat italijanski kapitan Sora. Tudi ta dva sta veliko prestala in bila v smrtni nevarnosti. Krasin ju je opazil sicer iz daljave — bila sta na stoku Foyn — a ni utegnil ju reševati, ker je bila večja sile drugim. Krasin je sporočil novico Svedom, le-ti pa so poslali finskega letalca Sarkota na otok Foyn. Ta se je spustil na morje, kjer ni bilo ledu, naložil oba moža ter ju srečno odnesel.

Svedski vodnik Warning, ki je bil s kapitanom Soro poprej skupaj, zdaj pa ločen, je bil rešen po ladji Braganci.

Čuhnovski je na svojih poletih videl še eno skupino, za katero se pa ne ve, ali so morda tisti, ki jih je zrakoplav odnesel po prvi nesreči naprej ali je morda Amundsen. Sicer je pa tudi sam Čuhnovski imel nezgodo in se ni vrnil na »Krasinu«. Parnik ga je na svojem povratku sam poiskal in rešil.

Rdeči dan v Pragi.

Češki komunisti so napravljali veliko manifestacijo. Od vseh strani so hoteli iti 6. julija v Prago in če bi se jim posrečilo vse po načrtu, kdo ve kaj bi bili doprinesli. Vlada je na vse načine skušala preprečiti zbiranje in demonstracije. Rdeči dan je faliral. Zaprtih je bilo okrog 150 oseb.

Žitno polje uničil požar.

Iz vlaka, ki vozi iz Virovitice proti Bjelovaru, je padla na žitno polje iskra in zanetila požar. Radi močnega vetra ni bilo mogoče omejiti ognja, tako da je požar uničil okoli 3000 kvadratnih metrov zrele pšenice.

Časovni rekord v letanju.

Kmalu potem, ko sta Ferrarin in Del Prete vozila 47 ur in pol iz Rima v Brazilijo, sta glede na čas posekala ta rekord Nemca Ristič in Zimmermann, ki sta se obdržala v zraku, letajoč sem in tja, 65 ur in pol.

20 vagonov sena pogorelo.

V Božjakovini blizu Zagreba je nastal v neki šupi sena na državnem posestvu velik požar. Vnela se je šupa za šupo in je končno pogorelo okrog 20 vagonov suhega sena. Požar so zanetili najbrži otroci, ki so v bližini skednjev kurili ogenj.

Lurški glasli.

Zdravniška komisija v Lurdu je zopet zapisala tri ozdravitve, ki si jih ne more razlagati na naraven način. 25 letni orožnik Henri Voeds iz Bruslja je imel jetiko v zadnji stopnji. 17 letni rudar Marice Beurriot je bil neozdravljen bohan. Imel je zelo nevarno kožno bolezni. 24 letni Marjeti Bully so odpovedale kosti. Vsi trije so čisto ozdraveli.

Nesreča na morju.

Ladja »Augamos«, pristojna v Čile v Južni Ameriki se je potopila v hudem viharju prav blizu obale. Utonilo je 249 ljudi. Samo 14 je bilo rešenih.

MIHEC: Solnce pripeka, vse se poti, kdorkoli more, v senci leži.

JAKEC: Zato je smešno, pri moji veri, da se topota po „stopnjah“ meri.

Odločen nastop.

Ljubljansko »Jutro« je prineslo pred kratkim sramotilno sliko na voditelja Slovencev in notranjega ministra Jugoslavije, drja Antona Korošca. V krogih Slov. ljudske stranke je ta podlost vzdržnila vihar nevolje. Obo deželnemu odboru v Sloveniji sta sklenila, da se Jutro takoj odstrani iz vseh deželnih uradov in zavodov. Noben urad ali zavod, ki je pod deželnou kontrolo ne bo priobčeval v »Jutru« svojih razglasov.

Revolta v Indiji.

Znani Gandi in neki Petel, ki mu tam pravijo »Indijski Lenin«, sta nahujskala prebivalstvo v deželi Bargoli blizu Bombeja, da je odreklo plačevanje davkov. V Bombeju pa stavajo predilniški delavci. Položaj je nevaren, vendar utegne angleška upraviteljska modrost pomiriti valove.

Pasje sodišče.

V Čikagu je toliko tožba zaradi psov, da so ustanovili na sodišču poseben oddelek za »pasje zadeve«.

Na stara leta pred sodiščem.

Nominata Gianotta je bila oni dan klicana v Trstu pred sodnika radi pre-povedanega prosjačenja. Prišla je, povedala, da je stara 105 let, da ni še bila nikoli kaznovana in da je — živeti treba. Navzoči so segli v žepe, jo obdarovali in zapisali v papirje, da je oproščena, ker ni zakrivila prestopka.

Pogrebi svile.

Na Poljskem je policija opazila, da nekam dosti mrličev prihaja iz tujine za pokop na domačih tleh. Šli so gledati, kako bo tak pogreb končal, in videli, da so pogrebcii krste odpirali ter vlačili iz njih zavoje svile. Bila je cela družba, ki je tako vtihotapljala svilo ter ogoljufala carino za poldrug milijon zlotov.

Ladja zavozila v kita.

Brzoparnik »Homeric« je na vožnji v Newyork naletel na čudno oviro. Vozili so v bližini Cap Race, ko so potniki in moštvo nenadoma odreveneli vsled močnega sunka. Prvi hip so vsi misili, da so zadeli na ledeno goro in nastal je silen poplah. A kmalu so dognali, da niso zadeli v ledeno goro, marveč v spečega kita. Ostri rivek ladje se je kitu globoko zajedel v telo. Stiri ure je trajalo, predno so ladjo rešili ovire, in sicer se jim je to posrečilo šele na ta način, da je šla ladja nazaj, mornarji v čolnih so pa s harpunami držali kita. Kri je brizgala na vse strani in pordečila morje daleč naokrog. Kakor so dognali, je bila živil 18 m dolgo tele, ki se je najbrže zgubilo od matere in zašlo. Živil je na mestu poginila.

Kako je s politiko.

Vladne spremembe v Rimu

V Italiji nimamo parlamentarnih križ in vladnih demisij. Spremembe v vladu se izvrše brez vednosti in brez sodelovanja takozvane «javnosti». Tudi oni teden je čisto nepričakovano prišla vest, da sta vladne sedeže zapustila dva zelo znana ministra: finančni minister Volpi, ki veljal stabilizacijo lire, in šolski minister Fedele, ki je veljal fašizem v solo.

Solsko ministrstvo je mesto Fedeleja prevzel profesor Belluzzo, ki je bil dozdaj minister za gospodarstvo. Na njegovo mesto je prišel v gospodarski sedež prof. Aleksander Martelli. Za finančnega ministra pa je bil postavljen senator Anton Mosconi, kateri je v naših krajih znan kot nekdanji civilni komisar Julijanske dežele. Dober znanec je s senatorjem Teodorom Majerjem, lastnikom «Piccola» in finančnim poročevalcem v senatu.

Poleg ministrov so se preložili tudi razni podtajniki. V finančnem ministrstvu bosta Rosbock in Casalini, v šolski urad pride Silverij Leicht (beri: Lajght), v gospodarsko ministrstvo pride Aleksander Lessona za industrijo, Viljem Josa pa za kmetijstvo.

V ministrstvo javnih del pride za podtajnika Arnold Crollalanza, v prometno ministrstvo prideta Rafael Ricardi ter Ivan Cao.

Giolitti je umrl.

Novica ni prišla čisto iznenada, kajti poročali so že 14 dni prej, da je Giolitti bolan in da se bliža konec njegovih zemeljskih dni. Dal se je po krščansko spraviti z Bogom in ostajal dobre volje. Bolezen je za hip celo popustila, a starost se ni dala več odgnati: bilo mu je 86 let.

Giovanni Giolitti (izg. Žoliti) je bil eden najimenitnejših mož nove zedinjene Italije. Še davno pred zedinjenjem je bil rojen v Mondoviju na Piemonteškem. Doživel je vso razburkano zgodovino zedinjenja, pozneje pa je sam stopil h krmilu Italije. Bil je najspresnejši parlamentarec nove Italije. Govornik ni bil, a tembolj jasno je znal gledati resnici v drob in poznal je lastnosti italijanskega ljudstva in javnega mnenja. Pustil je druge, da so vpili in se razodevali, sam pa je tiho krmilil in lovil vse vetrove v svoja jadra. Dolgo vrsto let je bil gospodar. Gospodaril je z usodo Italije previdno in varčno. Idealisti, ki so hoteli narediti iz Italije velesilo in svetovni imperij, so ga postrani gledali; če bi njegova veljala, Italija ne bi bila niti vstopila v svetovno vojno. Fašisti so slednjič Giolittija popolnoma potisnili v stran ter začeli izvajati politiko imperija. Vseh rezultatov te politike Giolitti ne bo več videl: 16. julija 1928. je zatisknil oči...

PODLISTEK.

Arkadij Averčenko:

Hišna preiskava.

Ivan Vasiljevič Sicilistov se je naslonil z laktom na mizo in prisluškoval.

«To zvoni pri nas» — pravi ženi, ki je že zadremala. «Končno vendar!»

«Pojdi jim odpret. Ne bodo mogli čakati na hodniku, ker so vsi premočeni od dežja!»

Obraz se mu je zasvetil in prsnil je v radosten smeh: «No! No! Včeraj, že predvčerajšnjim sem pričakoval. Zelo mi je drago. Me jako veseli. Izvolite, prosim, kar v sobo!»

Orožniški častnik, ki je šel naprej, je mečkal z očmi, ker mu je svetloba udarila v oči. Na lieu se mu je bralo največje začudenje.

Nove razmere na Grškem

Ni še dolgo od tega, ko je prišel glas, da se je na Grškem spet oglasil zviti Venizelos. Strmoglavl je vlado, ki se je sicer spet postavila na noge, a le za par tednov. Zaimis se je moral umakniti in Venizelos je sam postal ministrski predsednik. Tudi zunanj minister Mihalakopoulos je zamenjan s Karakanom. Zdi se, da je Venizelova politika krenila nekoliko vstran od prejšnje. To potrjuje tudi nepričakovano dejstvo, da je Venizelos izpustil iz zapora nekdanjega diktatorja Pangalosa. Zdi se da bo Venizelos bolj prijazem francoski politiki. V notranjih rečeh je zahteval, da se spremeni volivni red; veljali bodo spet volivne okraje za vsakega poslance posebej.

Venizelos deluje za pomirjenje s Turčijo in za splošno prijateljsko pogodbo med balkanskimi državami.

Makedonci se pokajo

O makedonskih razmerah smo včasih že pisali. Znano je, da imajo svojo revolucionarno organizacijo, katera je bila ustanovljena še v turških časih. Zdaj, ko je Makedonija po večini pod Jugoslavijo, se bori ta organizacija proti Srbom. Od časa do časa pa se sprejme med seboj in malokateri četaš umrje na postelji. V organizaciji «makedonstvujuščih» sta dve strugi: federalisti in avtonomisti; ti dvoji se med seboj radi spopadejo.

Oni dan je glavar makedonstvujuščih, general Protopetrov, šel ponoči v Sofiji po ulici domov v spremstvu nekega mladega Makedonca, Aleksandra Zezova. Nenadoma ju napade «trojka», Zerov obleži mrtev, Protopetrova odvedejo v bolnišnico, kjer izdihne čez 3 ure.

Kakor so pokazali naslednji dogodki je uboj najbrže posledica notranjih sporov v revolucionarni organizaciji. Protopetrov je bil v nasprotju z drugim večjakom Mihajlovim. Pravijo, da je Mihajlov pripravljal nov napad na Jugoslavijo, Protopetrov pa da je odsvetoval; zato je morda Mihajlov krv njegove smrti. En teden za Protopetrovom je enaka usoda doletela tudi njega.

Kdaj bo konec prelivanja bratovske krvi na Balkanu? Zločin se niza za zločinom na dolgo verigo revolverske politike tam dolni. Ali ni škoda tolke energije, da se tako prismojeno trosi?

Zopet atentat v Belgradu

Dne 13. t. m. je bil v Belgradu v svojem uradu napaden načelnik policijskega oddelka v notranjem ministrstvu, Žika Lazić. O tem poročajo listi:

«Par minut pred pol eno se je načelniku Laziču po slugi prijavil srednjevelik človek, okrog 30 let star, intelektualnega izraza in lepo oblečen. Kljub temu, da je čas za sprejemanje že potekel, ga je Lazić sprejel. Ko je stopil neznanec v pisarno, je izročil Laziču ne-

ko pismo. Medtem, ko je Lazić čital pismo, je vstopivši neznanec vzkliknil: «Gospod načelnik, jaz sem prišel iz Štipa, da stalno ostanem v Belgradu». Se preden mu je mogel Lazić dati odgovor, je neznanec segel v žep in izvlekel revolver ter oddal streli. Načelnik Lazić, ranjen v glavo, je takoj padel poleg svoje mize. Atentator pa je takoj oddal tri strele vase, ter tudi takoj padel na tla.

V istem trenutku so se zbrali v pisarni tisti uradniki, ki so se slučajno še nahajali v ministrstvu. V kabinetu je bil še vedno notranji minister dr. Korošec, ki je takoj pohitel v pisarno. Par minutato so načelnika Laziča prepeljali z avtomobilom v bolnico. Ravnotako so prepeljali tudi atentatorja, ki ni kazal nobenih znakov življenja. Lazić pa je bil pri zavesti; njegova rana je lahka.

Vest o dogodku se je bliskovito razširila po Belgradu. Notranji minister dr. Korošec je takoj o njem obvestil kralja v avdijenci, v katero je bil sprejet ob tri četrt na 1. Ko je odhajal iz dvora, je dejal časnikarjem: «Gotovo veste, zakaj sem bil na v dvoru. Kar se tiče atentatorjev identitete, je dosedaj ugotovljeno samo to, da sem našel na teh poleg njega napisano prijavnico, na kateri je bilo ime Momčilo Ivanovič iz Štipa. Preiskava je v polnem teknu.

Zvečer je ranjeni Lazić sprejel časnikarje in jim dal sledečo izjavo: «Poklical sem Vas radi tega, da bi bila javnost pravilno obveščena. Tokrat se je izvršil

atentat ne od naših prebivalcev, marveč ga je izvršil človek, ki je bil poslan od onstran meje. Atentator ni iz Štipa, kakor se je v začetku mislilo. On je to dejal, da bi si pridobil moje zaupanje. Ko je stopil v mojo sobo, sem ga pričakoval stojec, kakor vsakega obiskovalca. Približal se je in dejal: Jaz sem iz Štipa. Nič drugega ni dejal, pač pa mi je izročil neki papir. Ko sem pogledal na papir, je ustrelil iz revolverja. Čul sem streli in padel na tla. Malo se mi je zmračilo, ali takoj sem zopet prišel k sebi. Atentator je oddal še dva strela, ki me pa nista zadela. Enega je oddal na sebe. Na papirju je bilo zapisano Momčilo Ivanovič. Preiskava je dognala, da je atentator po rodu iz Bolgarije in da je nedavno prišel iz Bolgarije na nezakonit način. Njegovi dokumenti so napačni. On je član macedonskega komiteja (odbora) tega razbojniškega komiteja v Sofiji. Tokrat se ponovno ugotavlja, kakor vedno, da prebivalstvo iz Južne Srbije ne dela nobenih takih zločinov. Vsi ti zločinci prihajajo iz Bolgarije, kjer imajo svoje časopise, ki plačuje atentatorje. Ti ljudje so sicer pod strahom. Kadarka se jim da naloga, morajo izvršiti to delo, ker sicer jih preganajo. Oni naravnost fabricirajo ubijalec. Ta komite je gnezdo vsega zla na Balkanu. Komite je tisti, ki moti zbljanje med dvema slovanska državama. V svojem časopisu pišejo o režimu v Južni Srbiji in ustvarjajo razpoloženje za tako strašno delo».

Kaj nam z dežele pišejo

KUBED.

Kakor smo že pisali, da bo v Kubedu na mohorjevo nedeljo opasilo in ples, tako se je zgodilo. Sv. mašo smo imeli ob 10^{1/2} peto z blagoslovom. Malo se jih je udeležilo kakor treba. Razni možakarji so se zadaj za cerkvijo razgovarjali, tobak pušili in se krohotali, drugi so po stopnicah v cerkvi spali: to so taki modrijani, ki vedo, da ni Boga in da je v cerkvi samio botega. Nakatera dekleta tudi nič ne poslušajo pridige, dremljajo in posedajo: ima katera bukvice odprte, pa vso mašo vedno na isti strani.

O ples, to je pa kaj drugega! Popoldne je bilo vse v gostilni: otroci, fantje, dekleta, starci. Plesali so, pilili, rogovili in se potoli kakor na «žornadi». Drugi dan je oštir bankovce štel, vaščani pa kadili po trije en čik.

Suša je tudi pri nas velika: poznega krompirja ne bo nič, fižola in koruze tudi ne. Ves trud celega leta bo proč, ako ne bo v kratkem dežja.

POVIR.

Zopet moramo poročati nekaj nevezelenega. 9. t. m. okrog poldne smo zapalili velik oblak dima, ki se je dvigal iznad borovega gozda na Vrhu (Gabrk). Na vasi se je oglasila trobenta, ki je klicala ljudi na roboto, v zvoniku pa je bilo plat zvona. Ljudje so takoj hiteli na kraj nesreče, toda niso mogli ustaviti ognja, ki se je vsled močnega vetra hitro širil in zajel ne samo večjidel gozda, ampak tudi gmajne in ograde. Zgorelo je štirim posestnikom okrog 35-40 q. sene. Strah ljudi je prišel do vrhunca, ko se je ogenj naglo približal Brestovici. Ljudje so začeli jokajoč izganjati živino

iz blevov in nositi pohištvo na prostoto. V veliko veselje pa se je gasilec, ki so napeli vse moči, vendarle posrečilo odviniti nevarnost. Hvaležne Brestovčanke so si tedaj nadele naloga, lajšati gasilcem hudo žejo. Škaf za škafom vode je romal po gmajni od moža do moža. Ob 4 je bil požar toliko pogašen, da so se ljudje lahko razstavili na svoje domove. Ostalo jih je še nekaj za varstvo.

Škoda vsled požara je zelo velika; preceniti bi jo mogel le strokovnjak. Kdo je ogenj prvzročil se še ne ve. Vsekakor leži velika krivda na Senadčanih, ker niso takoj pogasili ognja, ki je nastal na njihovem polju.

Prejeli smo še drug dopis o ti stvari, iz katerega posnemamo, kako je bilo korigno bivše ognjegasno društvo v Šežani. Tako društvo bi se moralno iznova ustanoviti.

S KRASA.

Suša tako pritiska, da kmet obupuje. Žita je malo, fižol je že popolnoma uničen, krompir prav tako; koruza deloma še živi, a tudi z njo je malo upanja. Grozdje je vsled velike oparice v cvetju tudi tako trpelo, posebno refošk; kar celi grozdi se suši in odpadajo. Otroci zmanjšajo na fižol in krompir, ko ga že od lanske slave letine pogrešajo. Poznam družine, ki že lansko leto niso pridelale vsega vključno z davke, letos pa bo še manj. Večina ljudi misli, da ne bo druge pomoči kakor izselitev. Dobro bi bilo, ko bi naši poslanci posredovali pri vladu za pomoč. Najhujše smo prizadeti v komenski okolici.

Zuljeva roka.

«Pardon! Oprostite, zdi se mi, da ne razumete. Radi hišne preiskave smo prišli!»

Sicilistov se je začel tako smejeti, da ga je premagal kašelj. Dejal je: «Originalno! Odkrili ste Ameriko! Menda ne mislim, da ste prišli sem na partijo preferans!» In veselo se je sukal okrog prišlecev. «Dovolite, gospod, površnik... Težko ga slečete. Oh, kako ste premočeni! Takoj vam posvetim. Pazite, prosim, tu je prag!»

Orožniški častnik in pobočnik sta se ozrla po sobi. Stopila sta naprej in častnik je dejal odločno: «Začnimo torek! Tu je pismeni nalog!»

«Ne, ne, ne! Ne mislite na to! Tako z dežja, z mokrimi nogami in takoj na delo! Nič lažjega, kakor da si nakopljete prehlad! Najprej se moramo pred tem zavarovati! Pismeni nalog daste lahko svoji teti. Ali ne bo poštenjak več verjel drugemu poštenjaku tudi brez pisma?»

Izvolite sesti! Prosim, kako je vaše cenojeno ime in priimek?»

Častnik je skomignil z rameni in gledal pobočnika, kateri je stal postrani, se izpod brkova smehljal in govoril ter se trudil, da bi mu bile besede čim hladnejše in ostrejše: «Ko pa smo službeno poslani, da napravimo v hiši preiskavo...»

Sicilistov je začel viti roke: «Saj vem, vem! Oh, moj Bog, ali vam bo preiskava ušla? Ali jaz tega ne vem? Še sam bom pomagal! Pa zakaj bi opustili dobre narodne običaje? Ali ni res? Zdi se mi, da je gospod Nikodem Ivanovič? Na podlogi vaše kape sem v predobi prečital vaše ime! Hahaha! Da, da, Ližočka! To je moja žena! Najboljša žena! Spoznali jo boste, ko vam jo predstavim. Ližočka, daj nam karkoli, da se gospodje častniki ogrejejo po tem dežju... Ne! Ne! Če mi odbijete, me boste smrtno razžalili!»

Iz sosednje sobe je prišla zelo lepa žena. Spotoma si je popravljala krasne

lase, nasmehnila se je in žmirkajoč z zaspanimi očmi dejala: «Moškemu lahko odbijete, ali gospoj — fuj! To bi ne bilo gentlemensko!»

«Moja žena Elizabeta Grigorjevna — Nikodem Ivanovič! Gospod pobočnik... prosim, za vaše ime še ne vem!»

Pobočnik se je tako vznemiril, ko je videl prihajati lepotico, da je vstal, udaril s petami in svečano javil: «Krutilov Valerijan Petrovič!»

«Ah, kaj poveste! Zelo mi je ljubo. Tudi moj sin se eden imenuje Valerijan. Lucija!»

Kuharici, ki je prišla na poziv, je ukazala: «Odvedi vojake in otroke v kuhinjo. Pogrej piroge, iz kozarcev vzemi kumar in klobase pripravi... Zdi se mi, da je tudi še steklenica žganja... Skratka, pobrigaj se zanje, jaz pa bom postregla cenjenim gospodom!»

Orožniški častnik je osupel, odprl usta in začel: «Oprostite, ali...»

GRĀČIŠČE pri Kubedu.

Pri nas imamo zelo lep zvonik iz rezanega kamenja, a kaj nam pomaga, ko zvonov nimamo. Vojska jih je vzela kakor drugod in novih nismo dobili v povračilo. Zdaj imamo zvonik samo za to, da obešamo nanj zastavo, kadar imamo ples. Posebno častno to ni za našo vas. Ali bi ne bilo dobro, da bi si vsaj en zvon omislili, da bi nas vabil k molitvi in nas spominjal, da smo kristjani? Po raznih vseh so tako napravili, zakaj ne bi tudi pri nas?

Ali res vsi na tuje?

Izseljevanje, beg z domačih tal, postalo je naša socialna bolezen. Vse govorile o begu, o splošnem umiku. Zdi se kot da je začelo ljudem goret pod nogami in da jim ni več obstanka v domačiji.

Ne bomo tu govorili o materialnih vzrokih izseljevanja. To vsakdo ve, da so bili in so še taki vzroki: razdejanje v vojnem pasu, slab denar, slabe letine, slabe kupčije, pomanjkanje dela itd. Vemo, da marsikdo mora misliti na to, kako bo preživeljal sebe in družino. Pa vendar trdimo navzlic temu, da je izseljevanje postal bolezen, psihoza.

Ne izseljujejo se več nekateri, ampak cele trume. Hiše ostajajo prazne, vasi se praznijo, dežela začenja izumirati. Od vseh plati nam poročajo o tem. Parnik za parnikom odhaja iz Trsta in iz Genove in vsak nese številne skupine Slovencev v Južno Ameriko. Mlada dekleta gredo v jatah v tuji, neznani svet. Kam bodo prišle in kje se konča njihova pot? Ali jih res lakota žene v strašno negotovost? To je psihoza, socialna kuga, nič ne pomaga tajiti. Vse se je zamajalo in ljudi se je polastila bolestna vrtoglavost, nekakšna obupnost in tudi cinizem.

Danes nimamo namena govoriti o ti strani problema. Oglejmo si drugo stran. Izseljevanje tudi nese. Komu? Ubogim ljudem, ki beže v svet prinaša beg največkrat le razočaranje in slab konec. Komu torej nese?

Pred par dnevi se je oglasil v našem uredništvu nekdo s takim-le sporočilom: Koliko nagrade bi zahtevalo uredništvo Malega lista za ponatis članka, ki je izsel v Edinosti in v katerem se ugodno slikajo delavske razmere v Argentini? Neka plovna družba se za to reč zanima in bi že zelela, da bi tudi Mali list ljudem pojavil Argentino, ter bi bila pripravljena to uslužbo plačati.

Mi smo seveda odgovorili, da ne maramo plačila. Zavedamo se, da smo tu zato, da ljudstvu svetujemo, kar je za ljudstvo dobro, ne kar more pospeševati kapitalistovske kšefte.

Vemo, da je marsikomu drago, da naši ljudje derejo proč, toda nam ni drago in ljudstvu je v pogubo. Plovne družbe seveda hočejo zaslužka in si delajo konkurenco, toda naj si jo delajo pri kravjem mesu, ne pri krščanskem ljudstvu! To je naše stališče, s katerega se ne premaknemo za nobeno ceno, najmanj pa za denar.

Kakor smo slišali, je pisanje Edinosti nanovo podžgal v ljudeh voljo za beg z domačih tal. Radi priznamo, da

uredništvo Edinosti ni imelo slabih namenov. Podan pa je vendar spet nov dokaz, da je liberalstvo popolnoma začrnila baraka Liberalno vodstvo sploh ni nobeno vodstvo več. Ti ljudje, v katerem narod gleda s kolikor toliko spoznanja in zaupanja, so sami brez trdnih nazorov, brez socialnega smisla, brez pravstvene gotovosti. Gorje narodu s takim vodstvom!

Ljudem pa vnovič priporočamo: Bodite previdni! Ne verjemite vsake reči in ne spuščajte se v negotovost! Držite se domačije s trdrovatno ljubezni! Ne selite se lahkomiselno, da se ne boste kesali, če vas rožnati upi kasneje prevarajo!

Stric Jaka v Orleku.

Ker sem bil slučajno v nedeljo, 8. t. m. v Sežani, kamor sem nesel plačat «fronter» od stricev, sem jo vrezal popoldne po večernicah po slab občinski poti v Orlek; neka babnica mi je povedala, da imajo danes orleški republikanci «šagro». Kdor hodi ob taki vročini — trmometer je kazal »pri Tigu Pajcovem« šestnajst gradov nad ničelo — iz Sežane v Orlek, ga minejo vse bolezni in trganje, da mu ni treba hoditi v nikake gorce kopeli. Slabo je le to, da mora popotnik hoditi po taki poti, kjer je nagromadeno kamenje debelo kot otroče glave; ob deževju pa leže tod cele mlake, tako, da morajo Orlečani najeti beneške gondolirje, če hočejo v Sežano, k maši ali kam drugam. Menda zato imajo tudi orleške frajlice kratka krila, da lažje prebredejo kalno vodicu!

Nesreča je hotela, oziroma predniki orleške republike, da stoje Orlek tri četrte ure oddaljen od Sežane, kamor morajo Orlečani hoditi za vsako potrebo in ob vsakem vremenu. Pregovor, da se morajo mlajši pokoriti za grehe starih, velja v tem oziru tudi tu. — Zgodovino Orleka je pokojni dr. Lavrič na sežanskem tabru 1. 1869, hudo muščno popisal, kar pa so mu takratni orleški veljaki hudo zamerili. Da se pa ne zgodi tudi meni kaj takega, zato o tem raje molčim.

Največjo preglavico dela Orlečanom pomanjkanje vode. Ko so gradili kraški vodovod, so napeljali nanoško vodo skoro v vsako kraško luknjo, Orlečane pa so popolnoma prezrli; nekateri pravijo, da je tega kriv njih »prezident«, ker se ni brigal, da bi tudi v Orlek napeljali vodo. »Pri Srebotnjaku«, kjer se kotè divje mačke in jazbeci — tam bi bilo za Janeza Godcovega — sem srečal dražestno gospico v belem kratekem kriku, v svilenih, nogavicah in lakastih črevljevkih. Ker sem jo pozdravil, mi je vlijudno odzdravila ter se nasmehnila, to pa ne vem ali meni, ali pa moji »zaflikan uniformi«. Da ima Orlek več takih gospic, sem se pozneje prepričal!

Prišedši v Orlek sem mislil, da se nahajam v Parizu. Po orleških ulicah so se štetele orleške dame v svili in baržunu od temena do kurjih očes! Slišal sem, da so imele orleške mojškre dosti opravila, predno so bile napravljene te parižke uniforme; tudi so moralni orleški šuštarji podvizi, da so napravili o pravem času lakaste šolenčke!

V neki hiši mi je trobentala priletna mamica o pohujšljivem svetu, suši, slab letni in o neumni modi. Jaz sem jo prisluškal in ji pritrjeval. Na skrivaj sem pa škilil v sosednji štibelje, čigar vratica so bila priprta; ker sem slišal poltiho govorjenje, sem takoj uganil, da se nahaja notri kak zaljubljen par. Nisem se moral! Kmalu pride iz njega mlečnozoba deklica, zalo napravljena in za njo njen

Zunaj se zasliši ropot, tekanje, otroški glasovi in v sobo sta priletela dva razposajena dečka od pet do šest let.

«Preiskava! Preiskava! Pri nas je preiskava! Skakala sta po taktu in vpila s takim glasom, kakor da se veselita pirog.

Prvi je capal z bosimi nogami, skočil h častniku in ga prikel za roko: »Živijo!

Daj, ujekaj me tako na nogi: Hop! Hop!«

Oče se je opravičeval in kimal z glavo: »Ah, ti izprijenci! Oprostite, gospod, v Odesi so mi jih popolnoma pokvarili. Preiskave so bile pri meni tudi po dva-krat v tednu, a za njih ni večjega veselja kakor to. Spoprijateljila sta se z vsemi in prinašali so jima čokolade, igračke...«

Videč, da mali steguje roke do njego-vih rjavih brk, se je sklonil orožniški častnik in ga poljubil.

Drugi je jezdil pobočnikovo koleno, opazoval njegov ovratnik in z resnim glasom vprašal: »Koliko zvezd imaš? Ali

se sablja lahko izdere? V Odesi sem jo sam izdrl. Boga mil!«

Vstopivša s pladnjem, na katerem je bilo nekoliko steklen in nekaj jedil, ga je mati pograjala: »Kolikokrat sem te učila, da je bogmanje greh! Gotovo vam je napoti, gospod, vrzite ga z noge!«

»Ni mi napoti, prav nič! Pa kako ti je ime, miška? No?«

»Milan. In tebi?«

Pobočnik se je nasmehnil. »Jaz sem Valerijan. Sedaj bova prijatelja!«

Mati se je gostom smehtala, nalivala konjak v kozarčke in ponujajoč častniku kaviar, govorila: »Prosim, prosim, da se segrete. Tako nam je neprijetno, da ste se radi nas morali mučiti po tem slabem vremenu.«

»Valerijan! Daj mi kaviara!« — je zahvalil Milan in vlekel za gumbe na pobočnikovem telovniku.

Šečelj s petelinovim perjem za klobukom. V tistem trenutku pa je pridrđal pred hišo avtomobil, na katerega sta sedla in se odpeljala proti Općinam. Prav po amerikansko! Mamična modrost je takoj ugasnila, kakor luč v leščerbi, če ji zmanjka olja. Jaz sem pa pocedil iz škodelice še ostali »zoc« in se iznuznil na prost.

Ob žirih popoldne se je pričela plesna norost. Otvorile so jo orleške pupe s svojimi fanti. Za temi so nastopile Trebenke in okoličanke, nekatere skoro na ge; pacile in zvijale so se kakor kate na ražnju. Obžalovanja je vredno, da so sledili ta prizor otroci v pričujočnosti svojih mater. Ali nimajo res Orlečani, ki so nekdaj veljali za pamelne in pobožne vaščane, druge zabave kot neumen ples, ki požre težko prisluženi denar, katerega je danes tako zelo potreba? In pa celo ob taki suši plesati, ki je uničila že skoraj vse poljske pridelke in žuga celo uničiti življenje mnogim bitjem.

Obžalovanja vredno je tudi dejstvo, da niti starši, v prvi vrsti očetje, in celo taki, ki imajo besedo pri cerkvenem oskrbištvu, nimajo več moči brzdati svojih sinov in hčera. S tem, da jim vse dopuste, dajejo pač slab vzheld drugim, ki imajo še vero v srcu.

Bližala se je noč. Na kolesih, vozovih, peš, sami in v družbah so prihajali zakasneli radovedne in plesalci, da se ne bodo kesali za to, če izgube priliko videli »orleško norenje!«

Kmalu so se začeli vrneti po »baljarju« starci, starke in celo mlade mamicce. Misili sem, da je bilo zadnjo nedeljo samo v Povirju vse noro — slišal sem praviti, da je tam plesal Janez Godcev s svojo zato nadobudno hčerkjo in sicer za repo — urezal sem se pa, ko sem videl, da je imel on tudi v Orleku svoje konkuren-

ZANIMIVOSTI.**Lastovica — pismenošča.**

V minuli jeseni je pritrđil radar iz St. Avolda na Lotrinskom pod perutnico lastavici, ki je gnezdzila pod njegovo streho, ovitek s sledečo vsebino: »Poleti 1. 1927 sem imela svoje gnezdo pri gospodu A. R. v. St. Avoldu na Francoskem. Moram mu poročati, kje sem bivala v času svoje odsotnosti. — Letos se je vrnila lastavica v svoje poletno gnezdo in prinesla s seboj sledeče pisemce: »Pozimi sem bila na otoku Martiniku pri g. I. B., ki naroča najprisrnejše pozdrave prejšnjemu mojem gospodarju.

Angleški berači.

Občinska uprava v angleskem kopaliskem mestu Bath je sklenila, da bo tokom kopalne dobe plačevala domaćim beračem podporo s pogojem, da nihče izmed njih ne nadleguje gostov z beračenjem. Ko so berači zvedeli za ta sklep, so sklicali protestno zborovanje ter izjavili, da so pripravljeni izginiti z javnih prostorov, ako jim magistrat v naprej izplača polovico dohodka, ki jih jih prima beračenje. Te dohodki je označil neki slepec z 8 funti šterlingov na teden (čez 700 lir).

Kako dolgo žive misijonarji?

Milanska katoliška univerza je izdala statistiko, iz katere je razvidno, da umrjo misijonarji od dneva sovjega vstopa v red ali kongregacijo približno 14 let preje nego duhovniki, ki ostanejo v domovini. Seveda so med misijonarji tudi številne izjeme ter dožive nekateri misijonarji visoko starost vendar zatevajo misijonstvo težke žrtve. Tako je na zapadnih afriških obalah, katerih podnebje je za Evropece nezdravo, umrlo 200 duhovnikov predno so dosegli 28. leto starosti.

Dopisnica.

Iznajditelju dopisnice so letos na Dunaju postavili nagrobn spomenik. Bil je to dr. Emanuel Hermann, ki je 1. 1869. javno predlagal, naj se v poštni promet vpelje poceni dopisnica. Preprosta iznajdba, kajne, a vendar je bilo treba človeka, ki je novo misel znal povedati. Obveljala je prav kmalu in dopisnica se je razširila po vsem svetu. V avstrijski republiki se porabi letno 100 milijonov dopisnic.

Koristno govorjenje.

V temelju velikega Poincarejevega govorja o stabilizaciji franka je vprašal korzikanski poslanec Pietri, ako je pričakovati, da se bodo cene zaradi stabilizacije zvišale. Poincaré je odgovoril: »Ne verjamem, kajti v tem, ko tu govorim, so

še cene znatno nizadol. Nato so se oglasili na levi veseli klici: »Tak govorite dalje, govorite dalje!«

Krtiča nadloga.

Krtice se v Nemčiji zelo množe in so tam prava nesreča. Nemci so uprizorili obsežen boj proti temu zelo škodljivemu glodavcu. V Berlinu so krtice izpodkopalne temelje mnogih stavb. Nedavno so v samem Berlinu usmrtili nad 100.000 krtic.

Štiristoletnica kapucinov.

3. julija je minulo 400 let, odkar je pač Klement VII. potrdil pravila novega reda kapucinov. Pravila je predložil frančiškan Matteo de Bascio. V temu 400 letu so imeli kapucini pet svetnikov in devet blaženih. Mnogo znatenih kardinalov in drugih cerkvenih dostojanstvenikov je pripadal temu redu. Danes ima kapucinski red 10.000 članov. Med njimi je 30 škofov in nadškofov.

Krščanska mati.

V Clevelandu v Ameriki je nedavno umrla 63-letna vdova Mrs. Anna Baumeyer, rodom Nemka. Pokojnica zapušča 12 še živečih otrok izmed katerih so štirje sinovi duhovniki, dve hčeri sta pa redovnici.

Svet je ves sleparski.

Na Japonskem so prišli na sled veliki sleparji neke družbe, ki je imela krematorij (pec za sežiganje mrličev). Nekoga dne so poslali sorodniki truplo umrlega brata v krematorij. Dobili so takorekoč z obratno pošto pepel mrtvega. To naglo poslovanje je vzbudilo sum, dali so pepel preiskati in preiskava je ugotovila, da je bil poslan pepel od lesa. Nadaljnja preiskava je dognala, da je metala družba trupla v bližnji ribnik, sajno, da je prihranila pri kurjavi in je tako pošiljala sorodnikom samo lesni pepel.

Za krščansko kulturo.

Republika Čile v Južni Ameriki dobi novo vseučilišče. Ustanova neke katoliške družine v znesku sedem in pol milijonov pezov je omogočila v Valparaisu ustanovitev katoliškega vseučilišča, ki tvori v gospodarskem oziru interesno skupnost s prav tako katoliškim vseučiliščem v Santiago. Novo vseučilišče že šteje tri sto slušateljev.

Tajništvo in naša pošta.

Karl Anton, Merče 41. Vaša prošnja se nahaja pod št. 13.818 C — Trst. Finančno intendanca je 29. marca zahtevala od vas cenitev za hišo in zemljišče. Vi ste nato odposlali samo cenitev za hišo. Finančna intendanca je pisala še po cenitev za zemljišče, vi pa je še niste poslali.

Sok Ivan, Kred. Pri davku na prenimo imetje (ricchezza mobile) ne pridejo vpoštev stroški za vzdrževanje družine. Podrobnejših informacij vam ne moremo dati, ker ne poznamo vaših gospodarskih razmer. Obrnite se ne županstvo. Sicer če so vam bili trije rekurzi zavrnjeni, je malo upanja, da bi uspeli s četrtim.

Milharčič Anton, Matenja vas. Višina pokojnine zavisi od družinskih razmer, in se za vsakega živega sina zniža eno desetinko. Družinske razmere pa niso povsod enake. Pokojnina prične teči en mesec pozneje po vložitvi prošnje. Prošnje za izplačilo pokojnine še za prejšnji čas nič ne pomagajo.

Gospodarstvo

AJDA.

Ajda se seje navadno po strnišču okoli sv. Jakoba. V prav visokih goratih in mrzlih krajih pa sejejo ajdo spomladini sicer v prvi polovici meseca maja, ko se ni batil več pozni slan. Ajda zahteva dobro obdelano in plevela čisto zemljo. Zemljo pripravimo za setev ajde s tem, da zemljišče preorjemo in dobro prebranamo. Ajdi ne prija svež hlevski gnoj, ker s svežim gnojem pognojena ajda sicer bujno raste, a da le malo zrnja. Tudi poleže rada. Puste zemlje pa ajda na mara, zemljišče mora imeti dovolj moči v sebi. Za ajdo so priporočljiva tudi umetna gnojila, ker z umetnimi gnojili pognojena ajda da dosti predelka. Priporočljiva umetna gnojila za ajdo so superfosfat, kalijeva sol in čilski soliter. Prvega gnojila se potrosi 20 kg na 1000 m², drugega 10, tretjega pa samo 5 kg. Zelo dobro vpliva na ajdo tudi pepel. Tudi to gnojilo se potrosi pred oranjenim zemlje. Ajda najbolj dobro uspe, če se seje ob suhem vremenu in v suho zemljo. Seme od ajde ostane 2—3 leta kaljivo, ali vendar je vedno bolje sejeti mlađe seme. Semena se rabi od 8—12 kg za 1000 m² površine. Seme se po izvršeni setvi plitvo zavleče in v pesčenih tleh tudi povalja.

Ajda pride zelo hitro ven in, če je ugodno vreme, tudi kmalu in dobro obrodi. V početku rabi gorko vreme, a pozneje, ko razvije tretji list, pa bolj vlažno. Ob cvetju pa mora vladati lepo in solnčno vreme, ker drugače se slabo oplodi. Tudi pozneje, ko zori, ji velika in trajna vлага škodi.

Z žetvijo ne smemo predolgo odlašati, ampak moramo ajdo požeti, čim je večina zrna dozorela. Da bi vse zrnje, dozorelo, splošno ne smemo čakati, ker ajda ne dozori hkrat, ampak še za časa žetve cvete. Ajdo žanjemo v začetku septembra. Požeto ajdo povežemo v majhne snopiče, ki jih sušimo zunaj na njivi ali pa v kozolcih, kar je seveda bolje in pravilnejše. Če sušimo ajdo na njivi, moramo snopič postaviti na njivi po dva in dva skupaj v vrste. Ajda da kaj različen in nestalen pridelek, ki je časih prav bogat, časih pa zelo pičel. Na 1000 m² se pridela navadno 120 do 170 litrov zrnja in 1 in 1/2 stota slame. En hl ajde tehta navadno 63 do 65 kg in tudi več, če je bilo zrnje lepo in zdravo.

Številne družine in davki.

Vse občine v naših krajih so popisovali zadnje čase družine z nad 7 otroki. Marsikdo nas je vprašal, ali bodo dočne družine prejele kako nagrado ali pa če pomeni ta popis že pričetek napovedanih davčnih olajšav. Pri tem popisu se ni šlo ne za eno ne za drugo, ampak je bil popis le čisto statističnega pomena. Torej to nima z davkom nič opraviti.

Ali bo kaj olajšav?

Tudi o davčnih olajšavah za številne družine je bil govor. Še več. Izšla je v «Uradnem listu» z dne 22. junija pod št. 1312, postava z dne 14. junija 1928., ki določa davčne olajšave za mnogočlane družine.

Olajšave stopijo v veljavu s 1. julijem 1928.

Izšel bo pa še poseben odlok, ki bo vseboval natančna navodila glede izvajanja postave.

Katero olajšave bodo?

Družine z mnogimi otroki ne bodo plačevali:

1. občinskega davka na patente,
2. družinskega davka,
3. živinskega in kozjega davka,
4. sindikalnega davka,
5. šolskih taksov.

Koliko mora biti otrok?

Zgoraj označene olajšave bodo uživali:

1. družine z živimi desetimi otroki, ki se morajo še vzdrževati,

2. družine, katere so imele 12 otrok, od katerih je še najmanj 6 pri življenju in potrebnih vzdrževanja.

Uradniške družine so deležne navedenih davčnih oprostitev že s sedmimi otroki.

Pri oprostitvi od šolskih taksov se pa ne gleda, koliko otrok je še ostalo pri življenju.

Žitna letina je bila v Jugoslaviji prav dobra. Cena pšenice je padla. V Bački ima lanska pšenica cena 345-350 Din, v Ljubljano dostavljena 392-395 Din. Nova pšenica se v Bački ponuja po 265 Din (v našem denarju 90 lir), za pošiljatev v Ljubljano konec julija 315-317 Din. Jugoslavija bo letos lahko prodala veliko pšenice ven. — Novi ječmen se ponuja po 220-225 Din v Bački, oves po 230-235 Din. — Koruze bo manj, zato ji cene rastejo. V Bački se prodaja po 295-297.50 Din, v Sisku po 310, v Ljubljani po 332.5-235; činkvantin je v Ljubljani 335-337.50.

Vinska letina se v Jugoslaviji obeta dobra. Cene starih vin so še znatno navzdol.

Živina v Ljubljani. Na sejmu v Ljubljani 4. julija so bile take-le cene: prvo-vrstni voli 900-950 Din, drugovrstni 850-900, tretji 750-800; krave debele 500-700, klobasarice 300-450; teleta 1300-1500 za stot žive teže (Cene v lirah dobiš, ako dinarske cene deliš s 3).

Znižanje obrestne mere v Dalmaciji in Zagrebu. Zadružna zveza v Splitu je s 1. t. m. znižala obrestno mero za vloge članic od 10 na 8%, za kredite članic pa od 14 na 13%. Oblastna hranilnica v Zagrebu je znižala obrestno mero za vse vloge od 6 na 5% in za vsa posojila od 9 na 8%.

Državni papirji. 31/2 odstotna renta 72, konsolidirani drž. dolg 82.35, liktorski 82.10, beneške obligacije (vojna odškodnina) 75.90. Zlato 368.48.

Nova knjiga.

Glasba in Ljubezen, spisal Paul Keller, prevedel dr. Anton Kacin. Izdala in založila Katoliška knjigarna v Gorici. Cena 2.— liri.

Nemci, ki so mojstri v statistiki, so dognali, da v ljudskih knjižnicah, v bolnišnicah, sanatorijih in celo ječah največ in najraje prebirajo knjige Paula Kellera. Zakaj pa? Zato ker prinašajo Kellerejeve knjige solnce, smeh in tolazbo, podvig, svežost! Kellerja je točno označil veliki nemški pisatelj Hermann Bahr, ki pravi: «Kellerja štejemo k čemu krdelcu onih danes tako redkih pisateljev, ki znajo še pripovedovati.... On zna iznajti fabulo in stisniti v svoje knjige mogočno šumeče življenje!»

Pričajoča knjižica prinaša duhovito novočeno o kvartetu, ki krči pot napredni glasbi v majhnem mestecu. Knjiga, vsa zasoljena s svežim humorjem, prikazuje prijateljstvo dveh mladeničev in njuno nesrečno ljubezen, pa njun podvig v svet.

Posebno pevci se bodo ob tem iskreni se humorju prisrčno nasmejali, pa tudi uživali umetniško lepoto te zgodbe.

Po čem je lira?

Dne 18. julija si dal ali dobil:

Za 100 dinarjev	33.45 L
» 100 franc, frankov	74.65 »
» 100 švicarskih fr.	366.25 »
» 100 nemških mark	452.25 »
» 100 avstr. šilingov	266.75 »
» 1 dolar	18.85 »
» 1 funt	92.30 »

Tipografia FRATELLI MOSETTIG - Trieste.

MALI OGLASI.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in Izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. **Tvrdka Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.**

Naši Molitveniki.

- 1.) «Oče naš», 126 strani, cena: L 2.50, 2.70, 7.—, 8.—, 8.50, 9.—;
- 2.) «Kam greš», 200 strani, cena: L 3.70, 4.—, 5.50, 9.—, 11.—;
- 3.) «Angelček», 192 strani, cena: L 2.50, 3.50, 4.50, 6.—, 6.50, 6.80, 7.50, 8.50, 9.—, 10.—, 11.—;
- 4.) «Zgodi se tvoja volja», 424 strani, cena: L 6.50, 9.—, 12.—, 14.—, 15.—, 16.—;
- 5.) «Zdrava Marija», 200 strani, cena: L 5.50, 6.50, 10.—, 14.—, 15.50, 16, 20;
- 6.) «Za Jezusom», 256 strani, cena: L 4.—, 6.50, 6.80, 9.—;
- 7.) «Reši dušo», 396 strani velikanske črke cena: L 7.—, 8.—.

Ima na prodaj

Trgovcem 25% popust!

Katoliška knjigarna v Gorici,
Via Carducci 2.

ZDRAVNIK

Dr. FRAN GRUDEN

ordinira v TRSTU

Via S. Lazzaro 23 II n.

(zvezen kavarne Roma)

od 10 in pol predp. do 13

V NABREŽINI ord. samo popoldne od 14 do 18 (na lastnem domu.)

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST, Campo S. Giacomo št.5

Najlepša prilika za nakup
hirmanskih daril!

Vipavsko vino

- Kmetijsko društvo v Vipavi - ima veliko zalogo izvrstnega domačega namiznega in desertnega vina. Kupci se vabijo.

Za birmo,
ne pozabite na staro trgovino **zlatnine**

ALOJZ POVH
PIAZZA GARIBALDI 2
prvo nadstropje.

Največja delavnica v Trstu.
Pazite na naslov!

Dr. SARDOČ
ZCOBOZDRAVNIK
TRST
VIA S. LAZZARO 23, II.

Izšel je

ŠTOKOV

VEDEŽ

za leto 1928

cena v platno vezan L. 3.60

Najboljše čevlje ima v Trstu v zalogi

Matija Pahor

Trst - Via Arcata 19 - Trst

:- LASTNA IZDELovalnica :-

Za botre
in
birmance
bogata izbera
vsake vrste
čevljev okusno
izdelanih in
dober kup.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z veliko premijo, diploma in zlato avetinjo

Trst - via Caprin 5 pri Sv. Jakobu - Trst

Starši! Botri!

Birma bo.

Treba je preudariti, kje
si boste omislili novo
obutev zase in za otroke.
Najbolj boste zadovoljni
če poskusite

- pri -

FORCESSINU ::

